

az idővel a bűn is „öregedett“ az emberben; már nincs meg benne az a lendület, szenvedélyesség a bűnben, ami hajdanában mégis valami nagyságot kölcsönzött neki; szűkkeblű lett és óvatos. Ezt nem könnyű elismerni. De az alázat elsősorban: önismeret.

Ne gondoljuk, hogy ez az alázatosság letör. Ellenkezőleg: föl-emel, mert reményt kelt bennünk. S ez az ötvenes évek másik erénye, a pozitív. Azelőtt az ember úgy remélt, ahogy élt: mindent belevetített a bizonytalan, határtalan jövőbe. Most az időnek már határa van; és tudjuk, hogy amit eddig nem hozott meg, ezután sem fogja meghozni. Mert az ábrándok ideje, (az ábránd a remény karikatúrája), elmúlt, s kezdődhetik a valódi, a teológiai értelemben vett remény korszaka. Az ember bizalma és vágya már nem az eseményekre, dolgokra, emberekre irányul, hanem Istenre; már semmit nem az időtől, már mindent az örökévalóságtól vár. S ekkor valóban fölszabadult, megmenekült.

Ahhoz, hogy így gyökeret verjen túl az időn, a férfinak élő és élénk lelkiségre van szüksége. Egyetlen ellenmérge ez annak az elnyárspolgáriásodásnak, amely az ötvenes éveiben járó embert megkísérti. Hogy ne úgy gondoljon Istenre, mint valami vágyaira és igényeire nyert kedves válaszra, hanem mint állandó követelésére annak, hogy fölülmúlja önmagát. De ne nyugtalan-kodjék: ez a válság, mint minden válság, fenyegetéseivel csak akkor félelmetes, ha nincs bennünk a félelemnél erősebb bizonyosság: annak bizonyossága, hogy minél nagyobb a szükség, annál hathatósabban működik a lélekben a kegyelem. S éppen ezáltal lesznek a pusztulás tényezőiből az ujjaépítés tényezői. És ez a legnagyobb reménység.

Paul Verlaine
NEVERMORE

*Emlék, emlék, miért kísérsz? Elszállt a lomha,
Bús égen át rigóink az' ősztől botyongva
S nyilazta monoton fényét a nap korongja
Sárgult erdő fölé, hol zúg a tél borongva.*

*Köszáltunk álmatag, kettesben, ő meg én,
Röpült hajunk s lelkünk a nyárutó szelén
S szép arcát hirtelen fordítva majd felém:
„Mi volt legszebb napod?“ zenélt a hang üdén,*

*A csengő, tiszta hang, mint édes angyalének.
Titkos, meghitt mosoly felelt tekintetének
S hajoltam hófehér kezére, hú lovag.*

*Ó, illatod be dús, első tavasz virága!
S hogy zengnek bűvösen az elsuhant szavak,
Az első halk igen, amit kimond a drága.*

Szegzárdy-Csengery József fordítása